

Lục Tỉnh Tân Văn

聞新省大

MỖI TUẦN ĐĂNG BÁO NGÀY THỨ NĂM

Số: 519
NĂM THỨ MƯỜI HAI

BÁN LẺ MỖI SỐ: 0 \$ 10

7 Février 1918
26 tháng mười hai Annam
Năm Đinh-tỵ

DIRECTION ET ADMINISTRATION :
F.-H. SCHNEIDER, 162, Rue Pellerin, Saigon

GIÁ BÁN

TRONG ĐỊA-PHẬN ĐÔNG-DƯƠNG

Một năm.	6 \$ 00
Sáu tháng.	3 \$ 50
Ba tháng.	2 \$ 00
Mỗi số.	0 \$ 10
Đổi chỗ ở.	0 \$ 20

ĐẠI-PHÁP VÀ CÁC THUỘC ĐỊA

Một năm.	20fr 00
----------	---------

PUBLICITÉ

ANNONCES LÉGALES ET JUDICIAIRES

Le centimètre de hauteur sur 0.065 de large. 1450
Le décompte des lignes est calculé à raison de 3 au centimètre quelque soit le caractère employé.

BỔ CẢO

Những lời rao về việc buôn bán nếu gửi thơ đến Bồn-quản thì Bồn-quản sẽ gởi cho một cái bản để giá phân minh.

MỤC

- 1 - CHÚC MỪNG NĂM MỚI.
- 2 - CHÍNH ĐỐN.
- 3 - TÌNH CẢNH ĐÔNG-DƯƠNG.
- 4 - ĐIỀN BÁO.
- 5 - ẦU CHÁU CHIẾN SỰ.
- 6 - SAIGON THỜI HẢI.
- 7 - PHÙ BA MỸ TỤC.
- 8 - CÓ CHI VUI BẰNG TẾT.
- 9 - THIẾT ÁC ĐỀU CÓ THƯỜNG PHÁT.
- 10 - THÔNG-BÁO (Đông-dương).
- 11 - CỤC ĐỒNG.
- 12 - TRỊ BỊNH NỌC CHÓ ĐIỀN.
- 13 - KHÔI HẢI.
- 14 - CHUYỆN ĐỜI XUA.
- 15 - CÁC CUỘC CHƠI CHO TIỂU KHIỂN.
- 16 - CÔNG VĂN LƯỢC LỤC.

Lục-tỉnh-tân-văn

Cung chúc tân niên

Nhơn nay xuân nhứt nguồn niên,
Chúc cho Mậu-quốc miên miên
phủ cường.

Nay mai đắc thắng khải hườn,
Phỉ nguyện tôi chúa, gặp duyên
cá rồng.

Chúc cho Nam-việt nhiều phong,
Dân an quốc thái thong dong
muôn đời.

Ngày Tết khấn-quan lo chơi,
Xin nghỉ một kỳ mà đợi ra
Giêng.

Chứng ấy sẽ ra tài siêng.
Làm cho thầy thầy chẳng phiền
lực nguồn.

Nay kính,

Cun, hi! Phát tài!

L. T. T. V. đôn thủ.

CHÍNH ĐỐN

Bồn-báo sẽ đăng đôn Báo-chương lại
nhiều lần rất hữu ích và vui vẻ
cho chư khan quan: sẽ mở rộng tờ
Lục-tỉnh-tân-văn cho mọi người đều
có chỗ mà công luận việc kinh-tế
lý-tài, văn chương, chữ nghĩa, lý
luật, giải quyết vấn đề v.v.

Bởi ấy cúi xin chư quân từ các nơi
cùng là chư phu-nhơn quý nường
các xứ, vị nào có lòng muốn nhà ngọc
phấn châu, thì xin hãy viết thơ cho
Bồn-báo biết đăng đề tên vào bản
phụ diễn hầu phụng tống báo
chương, trước là cho tiêu khiển
đêm dài, sau là trợ ích cho đời
thì sẽ cảm được thiên thu.

Bồn-báo mở lại khoân Tự-do-diễn-
đàng cho chư khan quan có chỗ
mà hí mặc, cùng thêm Thị-tập để
sút nhuệ tinh thần.

Ấy vậy Bồn-báo nhứt định mỗi
Tỉnh công nhận một vài phụ-diễn
nội côi Đông-dương, cho nên hề thơ
ai đến trước xưng tể nghe được, thì
sẽ trọng dụng, khi đem tên vào báo
rồi, thì mỗi vị phải ráng giúp vui,
bắt đầu là tin gì xảy ra, xin cho Bồn-
báo hay đăng ấn hành thì lấy làm
thâm cảm.

CAO-THỎ-HÙNG.

Khề-thủ.

Tình cảnh Đông-dương

(La situation en Indochine)

Bồn-báo xin phép chư khan quan
thuật lại công đức của Quan Toàn-
quyền đã thi ân huệ tại Nam-kỳ và
trong các xứ Việt-nam. Những việc
chi đã làm rồi từ ngày Quan Toàn-
quyền bước chon đến đất Lục-châu
mà thiên hạ trùng trùng điệp điệp
xuống đến bến tàu hoan nghinh chen
chun đã không lọt. Từ đó đến nay

đã đăng một năm trường, thiết là
mau hết sức, ngày qua tháng lại như
thoi đưa, thoảng mắng mắc lo bồn
phận mà chẳng ngờ.

Trong một năm Ngài mắng lo thiết
lập những việc công ích cho Quân-
hạt mà Chánh-phủ Mậu-quốc đã có
lòng tin cậy nẩy cho Ngài trông nom
trong cơn khói lửa này.

Bởi rứa cho nên khi Ngài mới đến
đây tức thì liền lo việc bồn phận,
chẳng hề dãn dả mà nghe những lời
chức tụng. Ngài liền tể cử các quan
văn võ cận thần để giúp Ngài tể
dựng những điều Ngài trừ nghĩ
lâu.

Từ đó đến nay Ngài chẳng
ngừng bước, cứ việc bồn hạ, thì
hạnh lâm nơi kia, lúc lại giá lâm
chốn nọ.

Văn Ngài có gia nhiệt thành, ng
quê hương, đêm ngày chỉ lo quốc
tư tưởng, bèn vận trù quyết sách
ra một cái chương trình rất to
để làm mục đích, cứ đó phụng
chấn mà thi thố cho thành tựu.

Tuy vậy mà hơi còn nhàn
phải làm, ấy là công việc ng
Song le trong cuộc tiến hành trước
cuộc phát minh Đông-dương, thì ông
Albert Sarraut đã làm nhiều việc,
những việc chi Ngài đã làm rồi thì
Ngài hằng ngày trông nom lo lắng
luôn.

Từ một năm nay ông Sarraut đã
làm những việc gì cho Đông-dương
bồn-báo xin kể ra đây:

Vả chẳng ông Albert Sarraut rất
siêng năng, công chuyện ngài làm
chẳng khác nào như một vườn hoa
đồ sộ, văn tay chúng ta văn vói, vói
chẳng thấu, mà ôm chẳng hết.

Những công việc mới cùng các
công việc cải lương chẳng những là

nhiều mà thôi mà hồi còn có quyền
lực rất to. Vì ngài phải thổ tận tính
thần, truyền tận binh sanh chỉ lực,
dồn các công việc cũ lại vào một lò
đặng mà đúc ra công việc mới, trước
là cho Quân hạt nhờ, sau là giúp
Tổ-quốc đương cơn khói lửa.

Trước hết ngài lo kiên bẽ biên
cương cho bền vững đặng yên tâm lo
lắng cho Quê hương cự đương cùng
thù nghịch. Khi giặc Âu-châu nhá sự,
thì binh khí của Quân hạt ta đây
phải chỏ về Mậu-quốc hết nhiều,
nay đã trả lại những binh khí mới
rất tinh nhuệ hơn thuở thái bình.

Nay lại có một đạo phi-công đã
hên lâu bay cùng trời Bắc-kỳ, ngoài
biên cương lại có binh gia canh giữ
làm cho quân trộm cướp kinh tâm,
chẳng dám xâm lấn phá khuấy.
Ngoài biên thủy từ nam chí bắc, đều
có nổi giây thép đặng thông đồng
tin tức với các nơi. Đã vậy mà e
chưa đủ hồi còn lo thiết lập vô tuyến
điện đặng mà tìm tâng hiểu việc tâm

chính quân hoàng ở miền non núi
đông du. Rồi đó ngài bèn lo sắp
đặt việc trong, lo lòng tin cậy nhưn
hân, cho nên ngài mới bãi chức
nghiêm quân lĩnh và cho các báo
langsa tự do bình luận việc nước
không kiểm duyệt găng trở nữa.
Thiết là nhơn chánh, thiết là khoan
hồng quảng đại.

Lòng dạn dĩ theo cách langsa như
thế thì mau có hiệu nghiệm tại đất
langsa.

Thiết là trên quan đã tỏ lòng tin
cậy, dưới dân hết dạ trung thành và
các báo lại đồng tru với ngài mà
phò tri quốc vận.

Sau sẽ tiếp theo.

L. T. T. V.

ĐIỀN BÁO

(Dépêches)

Quan tể-tướng Clémenceau đi viếng
trận tiền

Quan tể tướng Clémenceau đi viếng 2 nơi
binh đóng, thì ngài phát cảm động vì thấy
binh lính nghiêm giữ quân luật và các công
việc sắp đặt hẳn hoi trong đạo binh.

Việc hòa của Nga

Tinh thành Brest-Litow rằng: Chánh phủ
Đức, Chánh phủ Áo và Chánh Ukraine đã
thuận nhau về cái chánh chủ nghĩa cuộc
hòa. Sẽ định bãi chiến, hai bên sẽ đả nhau
cách thảo thuận và cách bằng hữu.

Sát nhơn

Tin thành Péetrograd rằng: lính thủy
đăng Maximaliste đã hạ sát hai quan cựu
đại thần Tchingareff và Kokoschine đang
đường bệnh ở đền Marie.

Ngày 22 Janvier 1918.

Phong quan

Ông Merlin được cử đại-thần toàn-quyền
ở thuộc địa Tây-phi-châu thế cho ông Van
Vollenhoven, ông này sẽ giao về cho binh
bộ thương thơ đất dụng.

Ông Garbit được cử khâm mạng Toàn-
quyền đại thần xứ Madagascar, song ngài
xin ở lại và cử ở tại ngũ nơi trận tiền. Ông
Angoul-van quyền Toàn-quyền cai thuộc địa
Tây-phi-châu cho đến khi ông Merlin qua,
một lược ấy ngài cũng cai quản thuộc địa
Afrique de l'Equateur Français.

Việc phân định như vậy ngộ hầu các
thuộc địa ở Tây-phi-Châu từng quyền một
chứa tể đang lúc mở thêm lính thuộc địa

Ngày 24 Janvier 1918.

Thở nhĩ Kỳ bại trận

Binh Arabe ở Hedjass chiếm được mấy,
đại đồn ở Apulibsal ép Thổ-nhĩ-kỳ phải

(2) Băng tuyết là trong sạch như nước đã chảy.
(3) Phi phong là có tư cách.

uồng rượu, tây, rượu ta, nào bánh ếch, bánh tét, no say rồi đi nghỉ ngơi, nghỉ ngơi rồi dậy lại ăn, ấy là cái thú đệ nhất.

Có ông thì nói chẳng chỉ hơn bằng năm một bên măm á phiện, chế trà cho ngon, bánh mứt dựa kế một bên, ấy là cái cực phẩm thần tiên.

Kẻ thì nói, chẳng chỉ vui bằng vầy nhau một ván đánh tứ sắc, câu tôm câu cá v-v; đừng đánh me, bài cào chẳng nên.

Có ông lại văn-minh thái quá, nói rằng: ngày tết chỉ nằm một chỗ, đọc sách, đặt nhứt trình lảnh hơn vệt; hoặc nhơn ngày tết rành rang công ăn chuyện làm thì đi săn bắn, đi dạo chơi ở cảnh lạ để tiêu khiển. Cách chơi xuân như vậy trái tánh người ta quá, ít kẻ muốn theo.

Còn các bà các cô nhiều kẻ nói đi xin xăm, xin năm bảy quẻ bói, cho biết gia sự, và vận mạng của mình ra làm sao; hoặc đi cầu Trời Phật đền đài bên tại ban lộc, bà ngô hầu được từ đầu năm đến cuối năm lúc nào cũng được *tốt tài*, *sai lộc* luôn.

Cũng còn nhiều cách chơi xuân, mà tóm lại thì cách nào cũng là sự cầu vui cả; mỗi người đều có một sở thích riêng, người ưa thứ này, kẻ hợp thứ khác.

Con người ai cũng chơi, song cũng phải xét trước nghĩ sau, xem thứ chơi nào có ích, thứ chơi nào không hại.

Nói cho phải, chẳng nên chơi quá độ, không nên chơi cho tốn tiền thời quá. Từ khi nhà nước cầm việc cờ bạc trong mấy ngày tết, thì dân ta đã khỏi nhiều cảnh khôn nạn.

Dân ta có biết ơn không? còn oán nhà nước sao không cho mình được tự do cờ bạc.

Nay mai thêm một tuổi, ai cũng nên thêm một công việc làm ích cho xã-hội.

THIỆN ÁC ĐỀU CÓ THƯỜNG PHẠT

(Les sanctions)

Con người sanh ra ở thế gian lãnh đủ có 4 cách thưởng phạt, một là thưởng phạt tự nhiên, hai là thưởng phạt theo pháp luật, ba là lời chê khen của thiên hạ, bốn là cái lương tâm mình, nghĩa là tự mình biết quấy phải.

Thưởng phạt tự nhiên ấy là cái lệ thưởng: phạm người ta ở đời ăn ở hiền lành thì tự nhiên gặp sự hiền lành, mà làm điều dữ lại gặp sự dữ.

Như kẻ ăn chơi quá độ, phóng đảng thì hại đến sức lực của mình, hư đến trí khôn vì đã mang nhiều ác bệnh. Mà người giữ tiết độ, tri hóa ra mình mẫn tốt lành và giữ được bền lâu đến tuổi già. Cách thưởng phạt như vậy công minh lắm. Biết mấy kẻ bình sanh ăn chơi quá độ, thì đến tận cõi già, công việc không ra chi hết. Như kém trí hóa làm lụng lời thôi chẳng ra sự gì; còn kẻ có không chơi ác thì làm ra được nhiều việc rất hay rất lạ.

Cách thưởng phạt của pháp luật, thì vốn không đủ tường tất, vì chỉ có phạt mà không có thưởng. Vả lại pháp luật chỉ phạt có một thứ phạm nghịch cái nghĩa vụ, của mỗi người đối với xã-hội, đối với mỗi người đồng loại mình mà thôi. Vay ở trong các điều nghĩa vụ ấy luật pháp cũng chỉ phạt được kẻ trái nghĩa vụ công lý mà thôi. Còn những kẻ phạm trái nghĩa vụ tương ái, và đức thương người, thì luật pháp để vậy không làm tội, và luật pháp nhiều khi phạt đến người oan, mà không biết đến kẻ có tội, sau nữa luật pháp do nơi tay người thi hành, mà lại chia các tội phạm ra từ thứ, thì không đo lường cho hình phạt vừa xứng với tội ác được.

Còn như miệng thiên hạ chê khen, thì lại có nhiều cái khuyết điểm nữa, chẳng có chỉ hay giới đời, chẳng có sai lầm cho bằng cái cách xử đoán của thiên hạ là một đám nhẹ dạ nhẹ tánh, hay lạc lòng, nay nghĩ thế này mai nghĩ thế kia. Biết bao nhiêu điều ác không ai biết được, biết bao nhiêu điều giả dối mà lại được tiếng khen, biết bao nhiêu việc hay việc phước mà chẳng ai biết đến.

Vậy thì chỉ có cách thưởng phạt trong lương tâm, cách thưởng phạt ấy không khi nào sai, thưởng phạt công minh luôn. Nhưng có điều này là việc thiện việc ác của người làm ra thỏa lòng, hay là hối hận nhiều ít cũng tại nơi tánh người.

Có người làm một chút việc phải thì thỏa dạ quá, có người làm ra một chút việc tệ thì lấy làm hối hận lắm. Có kẻ lại gan chi phổi đã ít biết phải dạ, ít biết hối hận trong việc mình làm. Té ra cách thưởng phạt tại tâm cũng tùy tánh người.

Sau nữa nhiều khi cách thưởng phạt ấy cũng không được cân xứng, vì có kẻ làm nhiều điều ác nghiệp, lại càng tro tro, càng cả gan làm thêm, không biết hối hận là gì. Những kẻ như vậy thật là như con sâu đẻ hại cho xã-hội chứ không nhờ được việc chi.

THÔNG BÁO

(Informations)

ĐÔNG-DƯƠNG

(Indochine française)

Nam-Kỳ

GIÁ BẠC VÀ GIÁ LÚA

Giá bạc kho nhà-nước... 3 f. 85
Giá lúa, tạ 68 kil. chở tới nhà máy Chợ
Ớn (bao trả lại): 1:955 tới 2:00.

Saigôn

Kẻ vui người nhàn nhõ. — Lúc rập tết, nhà giàu, nhà có ăn, đều lo sắm những áo hàng tây, hàng tàu, hàng bắc, lớp cho vợ chồng, lớp cho con cháu, các cô thợ may, may đã không hết, từ sáng đến 9, 10 giờ tối ngồi sòng sã, tiệm may nào cũng đặc mồi. Kẻ thì đặt tiệm thợ bạc làm vàng mới, chuỗi, mồi, nhuộm đồ cũ, nhà lại mua trầu cam hồng đưa búi, bánh ếch bánh tét, nem.... Lối rập tháng chạp thì đầu đầu đều coi ra cảnh tết, lư đèn đem ra chùi lau cho bóng láng, thay màng cũ, treo màng mới, đi đầu cũng nghe tiếng Tết ở bên tai.

Các tiệm khách, tiệm annam đều chưng đủ đồ: nào liên, nào chân đủ thứ bức tượng, khăn màu, khăn tua... phố nào cũng thấy kẻ qua người lại dập diều.

Đến kẻ nghèo thì lại thấy nhàn nhõ, họ nhàn nhõ rằng khó kiếm tiền ăn tết, hai mươi mấy tết rồi mà chưa sắm được áo quần cho con, mào cho ông tào, người có nợ nhàn nhõ không đủ tiền đủ sạch nợ năm cũ, họ cứ đòi gieo giẻ ngày một. Kẻ cho vay cũng nhàn nhõ đi hỏi đám nào cũng năm bảy lược. Kẻ trốn người lắt đầu, đã thêm rồi lại nhàn nhõ về không.

Song hay biết rằng nhàn nhõ còn từ bữa nay chờ đến 30 sáng ngày mồng một đã vui lại, đã ra ngày tết, ai cũng chúc nhau một câu *Tân tài tấn lộc*.

Gởi thơ đi ngả Huế-kỳ. — Chánh-phủ Mẫu-quốc và Đông-dương đang toan liên gởi thơ từ qua Đại-pháp hoặc Đại-pháp về bên này theo ngả Huế-kỳ. Còn việc gởi tin giấy thiệp thường xuyên thì chánh-phủ đang sắp đặt. Các thơ từ gởi theo đường này thì ngoài bị thơ phải đề *voie amérique* và gán cò theo bản giá mới (tarif international).

Nhơn dân viết thơ rồi phải bỏ liên trong hộc thơ cho đăng nhà thơ gởi liên lúc có tàu đi sang Hồng-kông.

Xe hơi căng. — Hôm tuần rồi lối 5 giờ rưỡi ở đường mé sông (Quai de Belgique) có cái xe hơi số X. ở Saigon chạy về Cholon căng một đứa nhỏ ngan chợ Cầu-ông-Lãnh. Đứa nhỏ ấy bị bệnh nặng, máu chảy ra nhiều; người ta liền kêu xe kéo chở lại sở tuần thành quận thứ nhì thì ông cò liền chở đi ra nhà thương thì, quan thầy đặt bó thuốc tích và cho thuốc, nhưng chữa không đúng vì cái đầu bị bệnh nặng lắm. Qua ít giờ sau thì chết.

Hương chức có quyền thi hành. — Rút trong báo *La Tribune Indigène*.

Lời nghị của quan Tổng-thống Đông-dương ngày 24 novembre 1917, nhằm ph cho hương chức làng (Thôn-trưởng, hương-tham, hương-hào) đăng thi hành các án tòa và người bản-quốc.

Đồn-quân được tin của một... rằng: Quan Biện-lý Habert, hạt... đường làm một cuốn sách để điều đặt các hương chức hầu làm cho cái phần trách nhiệm ấy nhẹ nhàn bớt.

Sách ấy làm bằng chữ langsa dịch ra chữ quốc-ngữ và có định nhiều điều văn tắc đại khái bằng chữ quốc-ngữ. Khi nào sách ấy in ra rồi thì chắc hương chức sẽ nhờ được mà trọn phần trách nhiệm.

Cuộc thi thơ-ký sửa lại. — Lần trước có lời rao như vậy: Định mở hội thi tại dinh Hiệp lý ngày thứ hai 18 février 1918, 7 giờ rưỡi sớm mai, đăng tuyển chọn 17 người học tập thơ-ký bỏ đi từng sự các tòa, dinh Hiệp lý và các hạt Nam-kỳ.

Nay xin sửa lại hội thi tại trường Bôn-quốc (Collège Chasse-loup Laubat) Saigon ngày thứ hai, 18 février vãn vãn. 7 giờ rưỡi sớm mai.

Giả thầy chùa. — Quan trên có tra xét, ba cái chùa: Đức-Tường, Long-Thành và Sung-Hưng, ở làng tân tạo Cholon và Phú-Thọ, bắt tên T. v. L... giả thầy chùa, không có giấy thuế thân, không nghiệp, giải lên tòa vì tội bình bồng (tái phạm).

Bắt nhơn. — Tên Trần-văn-H. và Tư B... có ý đánh người ta, bị bắt...

Đang gian bị bắt. — Vì có vụ ăn cướp 500 bạc của một người annam ở vườn trồng dưa Phước-lý, lính mật thám đi tra xét ở Biện-hóa và Gia-định, thì bắt được 4 tên ăn cướp ở hèn đồ Cae-lai (Biênhoa). Sở mật-thám đã giao cả bọn cho Tòa.

Hoành tài bất phứ. — Lính kín rình rập nhiều ngày, bữa kia mới bắt được khách O... Th... làm cặp rang nhà hàng ăn cấp rượu tây của chủ nhà hàng ấy mà đem chứa tại nhà tên khách Hồng-Tan, chủ nhà hàng bán rượu ở đường Lagrandiere, lính xét nhà ấy gặp được nhiều thứ rượu tây và nhiều món đồ khác. Hỏi và thi và không biết khai đã mua tại tiệm nào. Ông cò bèn giải cả hai lên tòa.

Tìm ra mỗi gian. — Quan Biện-lý sai lính lên làng Tân-thuận-Đông (Gia-định) mà truy xét vụ ăn trộm 94 đồng bạc của tên Chan làm xã-trưởng. Thì tìm ra bọn gian là Ng-th...-V..., Ng-thị-Q..., Nguyễn-thị-Tr... đồng lõa trong vụ ăn cắp ấy, lính liền đem giao cho tòa trị tội.

Còn bạc thì lấy lại được hết.

Hương-quân làng Tân-thuận-Đông bị cáo rằng đã lãnh của mấy người đồn bà ấy 20 đồng bạc cũng bị dẫn lên tòa.

Đờn bà với đờn bà. — Chuyện ít mà xịch ra nhiều chút đến đôi hai đàng ấu đã với nhau rùm xôm, Ng.-thị-Th. và Ng.-thị-H. đánh nhau, năm đầu, quàn, củ. Chồng thị H. ra bình vợ đánh thị Th. xô sắp xuống đất lổ đầu.

Đi thừa v. t...

Tổ bắt trung. — Tên Ng.-v.-D. bộ chế ăn tiền lương ít, nên sanh tâm, bữa nọ thừa cơ bà chủ của và ngũ mề, sẽ lên mở tủ, tìm một xấp giấy bạc 400\$, lại còn thêm đồ sửa trang cũng đến 425\$. Rồi lui, khi bà chủ hức dậy, thấy bạc mất, mà chẳng hỏi cũng đầu mất, bèn đi thưa báo và chỉ hình dạng đứa gian.

Chaudoc

Trời bắt dung gian đảng. — Lính Mật-thám mới bắt được một tên phạm rất lợi hại tên là Bùi-văn-Quang 30 tuổi, đã chảy tháng hành hung tại tỉnh Chaudoc làm cho nhơn dân lương thiện sợ hãi luôn. Nó cố ý hạ sát ông tây tên là Noblet làm đầu mục coi hầm đá Duclaux, mà vô ích.

Tên phạm Bùi-văn-Quang đã bị án tù sáu lần. Nhưng mà bắt được và thi cũng là cam khổ lắm. Lính Hoài đi bắt nó thì bị nó đánh sưng mình mẩy. Nhưng vậy cũng bắt được tên phạm ấy mà giao cho quan trên.

Sốctrăng

Đuổi vợ. — Tên Võ-văn-Công có vợ mà không ưng bụng công ăn việc làm của ả, bèn kiếm thế dựng đứt tình chồng vợ, ban đầu truat bữa ăn sau thì đuổi ra khỏi nhà.

Chị vợ còn nuôi mấy đứa con, đi rồi bèn trở lại đòi bắt con, thì bà con bèn chồng bắt đánh cho một bữa u đầu u óc lại ghì đầu cột trước cửa nhà. Thiên hạ tới coi đông đầy.

Chị vợ tức mình đi thưa quan.

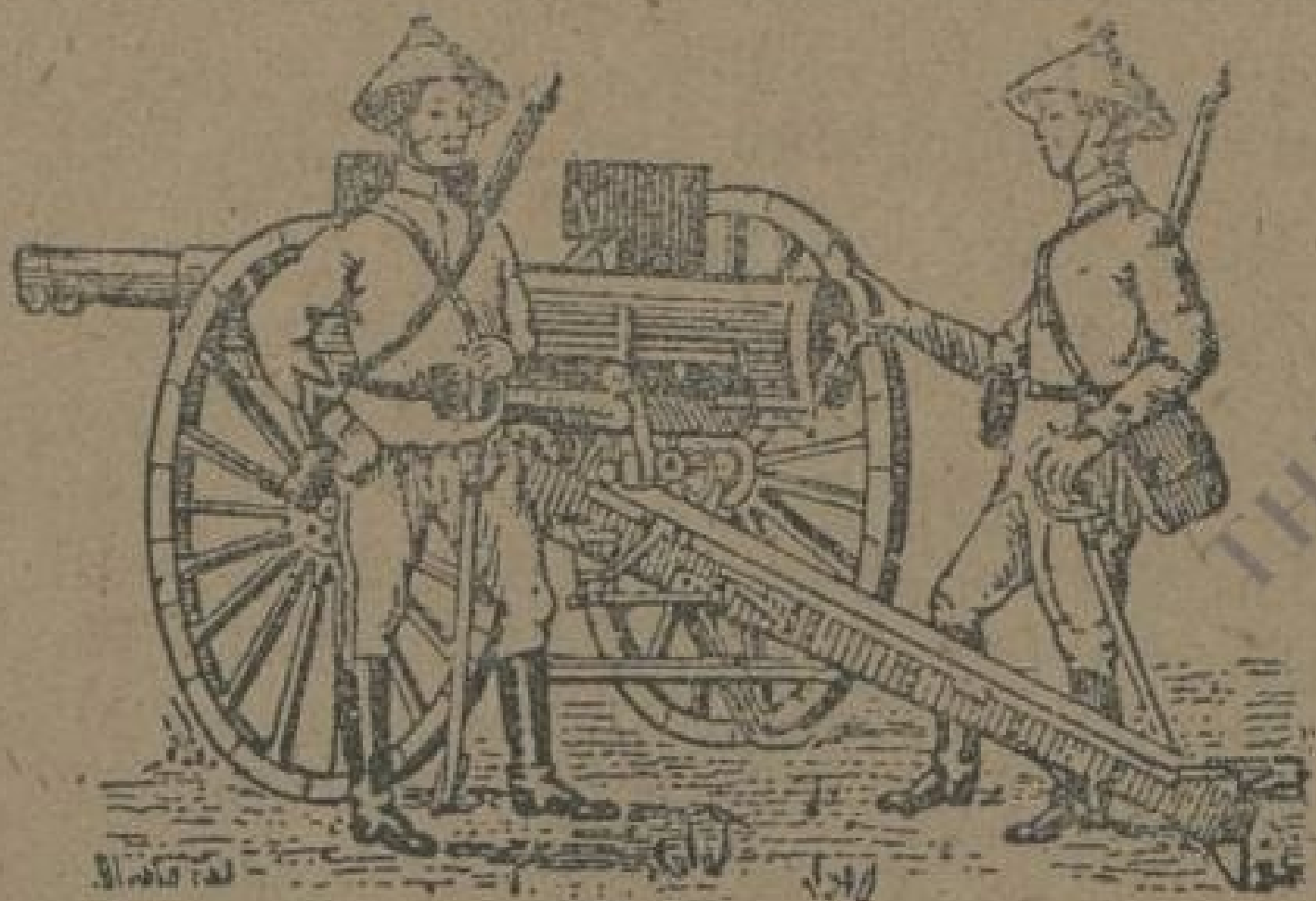
Binhđông.

Ăn cướp. — Tên khách Vương-Quới làm eu li, chú ta coi nghề ấy không khá bằng nghề gựa gỏi, bữa nọ chặn cò một người bạn làm công mà lần lụng lấy 70 đồng bạc. Va rầm được bạc trong tay rồi liền đồng, chú Quách-Đức bèn chạy theo la mả tả, tên Vương-Quới bị chặn bắt, tung thế nhảy xuống sông thả gói bạc trôi theo dòng nước. Lính bắt được nạp cho tòa. Nó không lấy được một đồng su.

Bắc-Kỳ

Vụ ăn cắp to. — Lính tuần bắt được 2 tên bồi bếp và một người đồn bà bán gạo tại Hải-phòng về tội ăn cắp 180 ngàn quan vàng lá của người bộ hành các chú ở chiếc tàu Hồngkông trong lúc bị bão mà chìm. Người các chú ấy lấy lại được gần hết số vàng đã mất.

Thuộc điều hiệu CANON

BAO-XANH

Đa ngon mà lại rẻ tiền

CỰC-ĐÔNG (Extrême-Orient)

Tin bên Tàu

27 janvier 1918

Long-tê-quang khải hoàn. — Ông Long-tê-Quang từ điển báo về Bắc-kinh rằng: Binh của ngài đã tấn tới cách khải hoàn ở tỉnh Quảng-đông. Ngài đã chiếm được cả vạc đất hướng Tây. Các nhứt trình Quảng-đông báo tin rằng: Người Quảng-đông xin chánh-phủ Vân-nam lập thể mà triệt hạ cả kiến họ Long-tê-Quang ở Vân-nam. (Reuter)

Gởi lính tào sang Đại-pháp

Hội-đồng người Đại-pháp và Trung-hoa thuận tính với nhau mấy điều sau này để cho nước Trung-hoa được dự cuộc chiến tranh.

1- Nước Đại-pháp sẽ chịu tiền tổn phí về thuốc men cho quân lính tào bị bệnh ở bên Pháp, còn nước Trung-hoa thì lãnh phần tổn phí phát lương cho vợ con lính tào khi lính tào chết ở trận tiền.

2- Nước Langsa nhận trả phần nửa số tiền tho-tin và diên-tin của quân lính tào bên Đại-pháp.

3- Nước Langsa miễn thuế Thương-chánh về sự chở chuyên súng ống khí cụ cho binh tào.

4- Sẽ mở một tòa ngoại-giao ở tại Tòa sứ Trung hoa bên Paris để lo về các việc binh lính Trung-hoa.

5- Lập một hảng bạc Trung-hoa tại Paris để trừ tiền của quân lính gởi qua lại. Quan sứ thần Đại-pháp tại Bắc-kinh sẽ lo cho có lính qua Đại-pháp lập tức.

Lạnh lung

Ở tại thành Ma-ni (Philippine) năm nay khi trời lạnh lắm ở độ 18° luôn. Bên Huế-kỳ có lạnh lung hơn hết thì ở độ 13° dưới zéro 0.

Còn tại Ma-ni từ ngày 26 décembre lạnh bức thường 21°, ở Baquio khi trời lên xuống ở độ 10° và 20°

Bệnh mao ếch

Lúc nầy ở tỉnh Peugeot bên Tào, thiên hạ chết vì mắc dịch mao ếch lắm.

Dịch ấy tràn ra khắp tỉnh Quảng-tây. Nhà nước có làm hết sức mà ngăn ngừa bệnh lây ấy, đã sai các quan lương y đi xét cơ bệnh thì các lương y quả quyết rằng bệnh này ở ngoài thành mà vô, cho nên dầy dút đường giao thiệp với xứ Quảng-tây. Người ta chết thây nằm chất đống ngoài đường, bọn cu-li không chịu chôn xác kẻ chết ngoài đường ấy.

Trung-quốc-tân-văn

30 janvier 1918.

Binh Quảng-đông đang vây chặt Long-tê-Quang tại thành Dương-binh. Long-tê-Quang thất thủ Dương-binh, chạy qua lấy thành Moming.

Lục-vinh-Dinh sẽ đem 10 đội binh ở Long-châu đánh Long-tê-Quang.

Bị bệnh nọc chó điên

(La rage)

Nói về mấy cơn bệnh của nọc chó điên hành

Bệnh chó dại kể từ ngày con người ta bị nọc nhiễm vào châu thân khó mà tính ngày chắc cho đúng. Song tính theo mực thường là từ 3 tuần cho đến 8 tuần lễ. Có 1, 2 ông tỏ sự gặp bệnh chó dại sau khi cắn rồi trong 10 tháng bệnh mới hóa ra.

Có người đã thấy 12 tháng và 18 tháng.

Mấy người bị nọc chó điên thường ở dưới lưỡi họ có nhiều mụn bọc, tr

một thứ nước đục đục gọi là lysses tướng nó là trừ nọc độc, song le không phải là nọc chó điên.

Sau mấy tháng bị nhiễm nọc chó dại thì bệnh mới phát ra như sau này: Ban sơ, người bệnh tỏ ra sự buồn bực lắm, làm như người suy gẫm lo tưởng việc riêng của mình. Kiểm mấy nơi vẫn tối mà ngồi. Còn tối ngủ thì nằm chiêm bao thấy bầy thấy bạ. Có người không có cơn nói đó. Bệnh chó dại khi không thỉnh linh mà phát ra.

Nói về cơn bệnh hành.

Sự nhiễm nọc điên lấy làm khó mà đề ngày. Song thường lệ là 3 tuần lễ hay là 8 tuần lễ, cũng có 1, 2 người bị nhiễm 18 tháng hoặc là hơn. Dưới lưỡi còn chó gần bên chỉ lưỡi có 1, 2 cái bọc nên nhiều ông danh sự tướng là bao nọc chó điên, song le không phải vì khản rõ ràng không phải là nọc chó điên.

Sau khi ít tuần nhiễm nặng nọc chó điên rồi thì người bệnh trở nên buồn bực lắm, không dè mình đau, tối thì nằm chiêm bao ngũ mê mang không an giấc. Cũng có khi cơn điên trở lập tức không màu mè chi.

Người bệnh bắt dùm mình thấy sự chi lấy làm ghê ghỉết đến có. Mùi chi đều kị hết, ấy làm khó chịu. Còn thấy nước thì là sợ hãi lắm (hydrophobie) vì mấy cái gân nơi họng nó rút lại đau lắm nó bóp lại như là kẽm sắt. Nên chẳng tha chết khát hơn là uống một hớp nước. Hễ khi nào người bệnh mà thấy vật chi chói sáng thì là đau đớn như nói trên đó.

Còn có bao nhiêu nước miếng đều khạc ra ngoài luôn. Khi nào mà nuốt nọc thì là đau luôn ruột. Như vậy nọc bắt dùm óc lên nó nổi cơn phong như là bị kinh phong vậy.

Cơn hành như vậy cũng là lâu. Còn sự êm thì dặng 1, 2 phút mà mấy người bị nọc chó điên tuy là rên la um sùm như vậy mà không có ý chút nào cần người khác dàu. Như vậy mà mỗi người đều sợ người điên cần mình nên lo thân thủ thế mà chạy. Cũng như ai mà bị người điên cần mình thì làm sao cũng phải mang bệnh chó điên.

Trong lúc nổi cơn điên thì trong mình người bệnh nóng lắm. Nên ai mà muốn biết sự ấy thì đặt ống thủy độ vào nách, tức thì thủy bèn lên 41 hay là 42 độ (degré) cơn hành điên cuồng tâm và sợ nước lối chừng 2 bữa mà thôi. Sau lại cứng miệng, cứng trái tim, và 2 lá phổi, thở hết dặng lối 1, 2 giờ đồng hồ, phải chết mà thôi. Còn sự biết bệnh chó điên khi người bệnh đã chết rồi, tuy là như vậy mà ông quan thầy lấy luật nghiệm lại được, là lấy gân hay là óc non của người bệnh mà khản trong kiến hiên-vi thì sẽ rõ công cuộc. Nên làm như vậy thì làm không dặng đâu.

Còn khi người bệnh sinh rồi thì mổ cái xác mà lấy luật nghiệm, thì không có chi mà lấy làm lạ.

Mấy cái nọc chỉ gân (ganglions nerveux) nổi cục lên sẵn sưng nhỏ. Còn có nghi nan thì lấy nó mà tìm vào 1 con thú khác thì té mỗi nó ra, chẳng sai đâu.

Còn khi nào chó cắn người ta thì phải nhốt hay là cột con chó đó lại ít ngày coi nó cho kỹ coi nó có bỏ ăn bỏ uống không. Nếu ít ngày mà nó bỏ ăn uống mà chết, ấy là thật chó điên. Hai con mắt nó đỏ lỏm và đỏ bọt mồm bọt miệng. Nếu thật như vậy mới dám tìm thuốc trừ căn. Không

thì hại cho người bệnh. Còn thuốc mà trị bệnh chó điên là như vậy. Bất kỳ là con chó nào cắn. Trước hết phải rửa nơi cắn cho sạch sẽ bằng nước sôi. Vì nhiều nhà trong lúc bắt cấp thuốc tây đâu có một bèn. Nên với nhà nào cũng có. Rửa xong xuôi rồi nếu mà cái vết có hơi tu hút, phải xé nó ra cho lớn rồi nung một lưỡi dùi cho vừa lỗ tu hút, nung nó rồi liếc vào lỗ vết.

Xong rồi đem người bị chó cắn đến quan thầy.

Tôi làm thuốc là gần 40 năm, tôi làm như vậy đã cứu nhiều người bệnh cho khỏi nọc chó điên. Tôi kể 1 ha người cho chư vị nghe: Khi tôi ở bên Alger tôi làm thầy thuốc phụ tại nhà thương « Hôpital Mustapha » quan đốc-lý châu thành ấy bị chó điên cắn tôi nội trong thân tộc ông biểu phải đi Paris để tìm thuốc. tôi cũng ông không cần đi, vì tôi đã chắc dứt nọc rồi, không có làm sao mà sợ. Thật như vậy sau ông ấy không trở bị bệnh chó điên; cách 15 năm nay, hồi tôi còn coi nhà thương Gò-công, nửa đêm gần nhà thương có một người bị rắn hổ cắn thì người bệnh đến tôi liền thì tôi xé lớn ra mấy dấu cắn, rồi tôi đốt miết.

Tuy là đau góm ghỉết song sau người bệnh dặng lành.

Tôi dặn chư vị một sự cần là sự này. Bất kỳ con chi cắn lấy khăn bịt đầu hay là giấy lung mà cột miệng tức thì cái vết cắn đó dặng mà chặn nọc kéo nó nhập tim.

LÊ-VÂN-VÕ.

(Médecin de la Faculté de Médecine d'Alger).

Khôi hài**Nước với rượu**

Ông kia uống rượu có danh, một chén còn phân hơn đạo, hai chén gượng gạo, ba chén sần si, bốn chén sập thân vì v. v. Ngày kia ngặt mình kêu vợ mà rên rằng: « Bà ơi! Tôi không còn sống nữa, nhưng tôi không muốn ăn năn nơi chín suối. vì tôi cả đời coi nước lạnh như thù nghịch, bởi vậy bà làm ơn múc cho tôi một tô nước, đừng uống mà giải hòa với nó !!! »

Bảng cầu 2 thứ bảng cầu!

Ấng-lê ăn tiệc trong thành kia gần trận tiền. Quan khách đứng dậy cảm ly rượu mà chúc như vậy:

— Tôi xin uống ly rượu này mà chúc mừng cho các bà giai như ở cả lưỡng bảng cầu.

— Chủ nhà thầy vậy cũng chúc như vậy:

Tôi xin uống ly rượu này dặng chúc mừng cho lưỡng bảng cầu của các bà giai như.

Thùng Thùng!**Đốn số**

Lấy 32 số mà sắp dặng làm Phù-thủy phương-hình chơi thì mỗi hàng dặng 4 số cộng lại thành 66, Cộng mỗi hàng năm thì thành số 132. Còn lấy số chốt ở hàng thứ tư mà cộng với số đầu hàng thứ nhất thì thành ra số 33, v. v.

Thí dụ:

1	2	30	29	28	27	7	8
24	23	11	12	13	14	18	17
16	15	19	20	21	22	10	9
25	26	6	5	4	3	31	32

Chư khản-quan thử chơi:

$$\begin{aligned} 1+32 &= 33; & 2+31 &= 33; \\ 8+25 &= 33; & 7+26 &= 33; \end{aligned}$$

Hội-đồng cảm

Ông Hội-đồng K... ngày kia có ý ngạo ông Hội-đồng Đ... bên kêu mà trách rằng: « Từ ngày ông đắc cử

cho đến nay là 3 năm, tôi vẫn chưa thấy ông công luận đều chỉ rảo, sao vậy? »

Ông Đ... đáp: « phải, mà mỗi lần ông đang công luận sao tôi cứ ngập hoài... cho nên thà nín làm thinh chớ chẳng thà nói bậy... »

DUNG-PHU

Chuyện đời xưa

(Conte et légende)

Cách tránh cho khỏi trời đánh

Xưa có bà lão kia, chồng mất sớm cả đời son góa không con, lui cui làm ăn một mình. Bà lão sôt đạo quá, sớm tối chỉ lo tụng kinh niệm phật; hề có chút đồ ăn gì cũng liêu để lên bàn thờ khấn vái ông Thổ-công đã, rồi mới lấy xuống mà ăn.

Bữa nọ ông Thổ-công hiện ra nói với bà lão ta rằng: Ta là Thổ-công, bảo hộ xóm này, hôm qua ta lên châu trời ta có thấy tên chồng của cụ, viết bằng chữ son, ở trong cuốn sổ để tại đền ông Thiên-lôi (ông Sét). Ta đã nài nỉ Ngọc Hoàng xin xá tội cho, nhưng không dặng.

« Nay ta hiện ra đây trước là trả ơn cụ thù phụng ta hậu quá, sau là nhắn tin cho cụ hay trước mà tính toán việc cửa nhà, rồi mà chết cho được thỏa dạ, chớ không phương cứu được ».

Bà lão nghe vậy, rụng rời tay chơn, rồi té nhào xuống trước mặt ông Thổ-công và khóc và kêu vang xin ông ta giúp.

Ông Thổ-công thấy vậy động lòng thương nghĩ không nỡ biên đi; cứ ngó giáng giái mãi mà bà kia cũng cứ một niềm xin-vu hộ.

Sau hết ông Thổ-công bắt đặc dĩ mới chỉ một cách rằng: Ta thường nghe nói trời đánh còn tránh miệng ăn, vậy thì từ bây giờ sắp đi hề cụ thấy mưa to gió lớn, thì cụ hay rang bắp hạt mà nhai trong miệng luôn tiếp cho đến lúc tan cơn bão tố, may có thoát được chăng.

Ông ta nói rồi biến mất.

Từ đó bà lão cứ nghe lời ông Thổ-công hề thầy cơn dông mưa đến thì đi tìm bắp hạt rang đi rồi lại rai nhai suốt ngày.

Quả tang về sau có mưa to gió lớn, ông trời sai Thiên-lôi xuống đánh thật, nhưng mà bà nào Thiên-lôi xuống thì gặp bà lão đang ăn, không nỡ đánh; lại xách búa trở về. Nay lần mai lựa mãi rồi bà lão được sống đến già mới chết.

Tại truyện này mà có câu ví rằng: Trời đánh còn tránh miệng ăn, chớ không phải trời đánh tránh bữa ăn, là lời thật bôn.

Chuyện ông thầy chùa hóa ra ếch

Xưa có một ông thầy tu đã đắc đạo, sát qui trừ tà đã linh nghiệm lắm.

Thuốc gói chưa văn hiệu GLOBE

AI AI CÙNG ƯA VÌ NÓ THƠM DIỆU

Có một mình hảng Denis Frères trừ thuốc này mà thôi.

ân chưa
ráo, sao
mỗi lần
tôi cứ
nín làm
ay.....
G-PHU
ra
đánh
sớm cả
lâm ăn
sớm tôi
có chút
hờ khân
ay xuống
nói với
báo hộ
ời ta có
ng chữ
đến ông
Nị Ngọc
ng đang.
à trả ơn
là nhân
oán việc
thỏa dạ,
y chơn,
ng Thò
ta giúp
ng tình
cứ ngó
cứ một
đĩ mới
nghe nói
y thì từ
a to già
mà nhai
lúc tan
chăng.
ng Thò
đi tìm
ót ngày.
gió lớn,
h thật,
thì gặp
ại xách
rồi bà
rằng:
in, chớ
a, là lời
ra ếch
c đạo.
OBE
tận

Một bữa nọ ông ta nằm chiêm bao, thấy một ông phật hiện đến bảo ông ta hay rằng: chẳng bao lâu đây ông sẽ được biến dạng, rồi khuyên ông ta phải ăn cần xen lại những kinh kệ cùng là ôn nhuần những ân quyết cho kĩ thì được đồ cao.

Ông thấy vội vàng đứng dậy mừng lắm. Từ đó hằng chuyên học về ân quyết và kinh kệ chẳng lúc nào rời.

Bữa kia ông ta ngồi nghĩ mà buồn dạ nói rằng: trời ôi mình đây ân quyết cũng tài, kinh kệ cũng thuộc; lục chi thần thông mình biến hóa được cả; vậy mà duy có bộ hình thể đòn bả mà mình chưa được am tường.

Giã thử may sau Ngọc-Hoàng hỏi đến vấn đề ấy thì mình cũng lúng túng đó phải chơi

Bây giờ biết nghĩ sao?

Một chập ông ta kêu anh từ giữ chùa đến mà nói nhỏ rằng: chú từ ôi. Mấy bữa nữa ta được thoát trần hóa nên phật. Ta chắc rằng phen này được đồ cao vì là kinh kệ ân quyết ta đã thuộc ráo hết rồi. Chỉ sợ Ngọc-Hoàng hỏi đến lục phủ ngũ tạng đòn bả thì nhào tôi, vì ta không biết chút nào cả, vậy ta cậy chú giúp ta coi đũa con gái nào sạch sạch thì dùm cho ta một đũa rồi tôi lên đưa vào hậu đường cho ta, để ta tra xét sơ qua một chút lấy có. Hề phen này mà ta được lên Toà thì ta không hề quên chú đâu.

Mà việc này là việc kín, hề chú đi hơi cho người ngoài hay biết được thì khôn to.

Chú từ nghe ông thấy bảo mấy lời, bèn ưng thuận, rồi ra đi tìm hết đầu làng cúi chợ chẳng được ai cả. Đi đã thêm, mới một rồi về nói thiệt với vợ; cứ đồ dành ngọt lạt mãi làm cho chị vợ thuận đi.

Tôi chị ta tâm rứa xong, men vào hậu đường; ông thấy ngó thấy chị ấy bộ cũng bình bành, lấy làm đắc nguyện lắm. Trước hết ông ta còn dụ dụ, ban đầu ông ta còn đèn gần nhìn mái tóc mặt mũi, lần lần rồi lại cầm tay sờ gò má, sau ông ta đồ dạn tò mò sờ râm cả mình mày, đã thêm rồi cho chị ta ra về.

Từ đây ông ta hóa ra ngơ ngẩn, kinh kệ biêng nhấc đến nỗi quên ráo, phủ chú mất thiêng, được vài ngày rồi thỉnh không học mẫu ra mà chết. Chú từ thương thấy mới lo tẩn liệm cái xác rồi xây lăng táng thầy ở cửa chùa. Được ít lâu giữa cơn mưa to gió lớn, có tiếng sét đánh lật má thầy lên. Chú từ hoảng hốt chạy ra lượm hài cốt. Lúc mở nắp hòm thì chỉ thấy có một con ếch nhảy ra đi mất.

Sau có người làng bắt được đem về lột da làm thịt, lúc chặt đầu nó đang lột da, thấy nó chớp 2 tay lại y như lúc sư cúng phật.

Bởi ấy có câu ca rằng: *Đi tu mà chẳng trọn đời, sinh ra con ếch cho người lột da.*

Mô phật.

CÁC CUỘC CHƠI CHO TIÊU KHIÊN
(Jeux d'esprit)

CÂU ĐỐ

Nº 4. — Thủy trích thạch xiêng, ôi sao nước giọt mưa xoi lũng đá?

Nº 5. — Vợ chồng ở nhau lâu năm có giống nhau chăng?

Lời giải câu đố số 3

Qui-quán trong L. T. T. V. số 515 có hỏi visao annam, khách-trủ, cha và cao-man, khi chúng kêu hải chúng tộc rại lại giận?

Vả chẳng nội Hoàn-cầu thì có nhiều dân tộc, mỗi dân tộc đều có tiếng nói riêng. Song le có lời tục-ngữ nghe có ng là thông: *Mèo hay khen mèo dài đuôi.*

đuôi. Dân tộc nào cũng đều tự đắc cho giống mình, loài mình là hơn giống khác, loài khác, giới hơn, khéo hơn, lanh hơn, lịch hơn, v.v. Bối rứa thì hay có thói khi thì người tha bang di chúng, hay tìm tâng các tật các thói xấu, tuy mình tưởng là tật, là thói xấu, vì phong tục xứ mình không có vậy, chớ không chừng là tài là thói tốt của nước người, vì tục ngữ lang-sa có câu: *« Vérité en deça mais erreur au delà »* nghĩa là ở xứ mình là thị mà ra ngoài mới là phi, bởi chun không hay châu lưu cho nên mới bày đều khinh khi, thậm chí người đồng bang mà khác miền, khác tỉnh, khác thôn cũng còn thói ghét nhau, khi nhau, thị nhau. Minh khi người thì người khi lại, cho nên mới bày kiêu ngạo lẫn nhau. Annam kêu khách trú là: *Thằng chặc*, thì khách trú kêu lại annam là: *Ống-nam-chầy* là Annam con v. v.

Chớ theo thuần phong mỹ tục thì chẳng nên vậy. Bất câu là ai, hề tha bang di chúng có đến xứ mình thì mình phải ở ăn với họ cho có lễ-nghĩa, thì bệgi họ phải dùng lễ-nghĩa mà thù tạc với mình, lâu ngày quen lớn nhờ nhau, học khôn với nhau phải là qui hơn là dãi nhau như thù nghịch, vì sách thánh hiền có câu đề dạy mình phải quảng giao với thiên hạ là *Từ hải dai huynh đệ*, ai ai cũng ở dưới trời, thuộc về nhơn quần xã hội cả, tuy *từ phương giải hữu tánh*, chớ *thiên lý bất đồng phong*. Làm quen với bạn đồng bang còn học được nhiều điều hữu ích thay, huống là làm quen được với kẻ ngoại bang, dĩ chúng lại qui trăm phần, học cái khôn, cái khéo, cái léo, cái lắt, mình vẫn lấy người mà sánh với mình, thấy cái chi quấy đừng bắt chước, thấy cái chi tốt, hay hơn mình thì nên học đòi. Được như thế thì vui, tốt, quý biết chừng nào mà xử sở lại mau tiến hóa nữa. Chỉ như đương thời thậm chí Nam-kỳ với Trung-kỳ, Bắc-kỳ cả thấy là con cháu Lạc-long mà sao chẳng yêu vì nhau, lại đem lòng tương đố, tương tàn, khá lấy làm tiếc vậy?

Mỹtho ĐỒ-BÁT-ÁI.
lược luận,

CÔNG VĂN LƯỢC LỤC
(Actes officiels)

Cấp bằng và thuyền bô

Vì lời nghị quan Toàn-quyền Đông-dương, ngày 4 janvier 1918.

Bà Trần-thị-Ngọc, chánh thất ông Trương-vinh Thê, Đốc-phủ-sứ tại Nam-kỳ, nay đang hưởng phần hưởng quả mỗi năm 198 đồng, kể từ ngày 27 octobre 1916 là kể ngày quan Đốc-phủ-sứ từ lộc.

Phần tiền này phát tại hạt Soctrang (Nam-kỳ) mỗi là ba tháng: 15 janvier, 15 avril, 15 juillet và 15 octobre.

Vì lời nghị quan Toàn-quyền Đông-dương, ngày 4 janvier 1918.

Có Trần-thị-Huê là con của ông Trần-quan Phước Đốc-phủ-sứ tại Nam-kỳ đã từ lộc, nay đang hưởng phần cứu cấp mỗi năm là 173 đồng, kể từ ngày 14 octobre 1914 là kể ngày lĩnh phụ thân từ lộc.

Phần tiền này phát tại hạt Baelieu (Nam-kỳ) mỗi kỳ là ba tháng: 15 janvier, 15 avril, 15 juillet và 15 octobre.

Vì lời nghị quan Nguyên soái Nam-kỳ, ngày 11 janvier 1918.

Tên Nguyễn-văn-Lộc, lính hạng tư sở Tuân-do châu thành Saigon, nay bị lột về tội bê trễ phận sự.

Vì lời nghị quan Nguyên-soái Nam-kỳ, ngày 11 janvier 1918.

Tên Bùi-văn-Thu, chauffeur hạng tư coi máy xe hơi nhà-nước, nay bị đuổi vì tội phê việc.

Vì lời nghị quan Nguyên-soái Nam-kỳ, ngày 11 janvier 1918.

Thầy Cao-văn-Tri, thợ-kỹ thi-sai-tam hạng đang phụ sự tại khám đường Côn-nôn, nay bị gián cấp sục lại chức học-tập thợ-kỹ về tội bê trễ phận sự.

Vì lời nghị quan Nguyên-soái Nam-kỳ, ngày 16 janvier 1918.

Thầy Phạm kim-chi, phó tổng nhứt hạng tổng Thanh mục-Thưởng (hạt Tân-an), nay quan trên quở có nhứt kỷ vào sổ công về tội bê trễ phận sự.

Vì lời nghị quan Nguyên-soái Nam-kỳ, ngày 15 janvier 1918.

Tiểu lương của tên Đặng-văn-Thông và Dương-văn-Thong, làm thợ (ouvriers zincographe) nơi sở khám đoạt cho ăn lên 3, cắt mỗi ngày, kể từ ngày 1er janvier 1918.

Vì lời nghị quan Nguyên-soái Nam-kỳ, ngày 17 janvier 1918.

Định cho bãi chức thầy Võ-đức-Thắng thông phán nhứt hạng sở tạo tác, vì bịnh hoạn yêu đuổi.

Tuân theo thể lệ đều thứ 14 lời nghị ngày 14 mai 1912 viên chức này được hưởng một phần tiền phụ cấp bản, năm tháng lương phát luôn một lần.

Số tiền phụ cấp này chuẩn trong các sổ tiền dự định công nho quốc, tại, chừng thứ xx, điều thứ 2 khoản thứ nhứt.

Vì lời nghị Nguyên-soái Nam-kỳ, ngày 18 janvier 1918.

1. Đi tòng chánh quan Thâm-biện Chủ tỉnh Cholon:

Võ-văn-Hột, quân nhứt hạng, đang giúp việc tại hạt Bắc-liêu.

2. Đi tòng chánh quan Thâm-biện Chủ tỉnh Vinh-long:

Võ-văn-Đặng quân nhì hạng đang giúp việc tại hạt Bắc-liêu.

3. Đi tòng chánh quan Thâm-biện Chủ tỉnh Cấn-thơ,

Trần-văn-Sanh, quan nhì hạng, đang giúp việc tại hạt Biên-hòa.

4. Đi tòng chánh quan Thâm-biện, Chủ tỉnh Bền-tre.

Ngô văn-Vinh, phó quân nhì hạng, giúp việc tại hạt Biên-hòa.

5. Đi tòng chánh quan Thâm-biện Chủ tỉnh Bắc-liêu.

Nguyễn-văn-Chơn phó quân nhứt hạng đang giúp việc tại hạt Vinh-long.

CHÁNH-PHỦ THƯỞNG CÔNG CÁC ÔNG CÁC BÀ CÓ LÒNG TỐT BỐ THÍ TRONG CƠN NƯỚC LỤT BẮC-KỲ

Kim bôii

Cho Madame Monier Vãng-liêm.
Madame Phú Hải Gò công.
Madame Lê-phát-Thanh Saigon.
Madame Lương-văn-Mỹ Chợ lớn.

Kim khánh

Cho M. Trương-văn-Ngân Gò vấp.
M. Lê-bá-Trang Bể tre.

Bản Háo nghĩa khả gia

Cho Madame Trần-thị-Thọ Vãngliêm.
Madame Trương-thị-Loan
Madame Diệp-văn-Cương (Bà-Kim) Yên-nhơn.
Madame Đốc-phủ-Kiệt Đất-hộ.

Hàn lâm viện điển ba

Cho M. Nguyễn-Đắc Saigon, (Thông phán giấy-thếp).

Đây cũng là cuộc *Phù ba mỹ tục* chư phu-nhơn, và các ngài đã có lòng thiện tâm, nay quan Nguyên-soái khi trước làm Thống-sứ Bắc-kỳ xin thưởng cái thiện tâm ấy Đức Hoàng-đế liền hạ chỉ. Văn Bồn-báo khi đó là báo trợ đương việc nghĩa quyền này hơn hết.

Bồn-báo rất mừng cho chư phu-nhơn và mừng cho các ngài.

DUNG PHU

CHƯ VỊ ĐÀ GỖI BẠC

Bồn quán lấy làm cảm ơn chư vị kể ra sau này, vì có lòng tốt gởi mandat bạc đến trả tiền mua nhứt-trình cho Bồn quán; ấy là sự giúp cho Bồn quán mà lo đều hữu ích mở mang cuộc văn minh.

Số phát nhứt-trình Số mandat

20 R. P. D. Trake. 6 timbre
4816 Ng. v. M. Saigon 0.50

— Nếu mấy học hành, tập luyện giỏi thi chắc ngày sau sẽ được làm thầy đội đóng lon kim-tuyến tốt quá.

— Dạ, phải. Chừng ấy tôi sẽ đăng hút thuốc hiệu DOLLAR

Giá các thứ hàng hóa xuất cảng

MỆC BẢNG CHỮ QUỐC-NGŨ, được
thầy Mossard dịch, được thầy Tuân thảo
viết dạy để nên chọn sách của ông LAMIRE và
FLEURY mà dịch ra.

Giá..... 1 fr. 60
..... 0 f 03

THUỐC LÁ VẤN RỒI HIỆU JOB

là một hiệu thuốc tốt nhất. Những người ghiền thuốc mà muốn giữ vệ-sanh, khỏi hư phổi, không rạo cồ họng, thì nên dùng thuốc hiệu này mà thôi. Vì thuốc này có các quan chuyên-môn thì đồ ở những đại-học đương ra, đứng độc-biện việc chế thuốc. Duy chỉ có thuốc hiệu này vẫn bằng giấy JOB thật hiệu, thì không hiệu thuốc nào bằng hiệu này cả.

THẬT GIẤY VẤN THUỐC LÁ-HIỆU

JOB

ĐƯỢC ĐÁNH NGỌAI HẠNG
và được dự Hội-dồng ban thưởng
ở trường Bưu-xảo PARIS
năm 1889 và 1900

Của ông Jean BARDOU chế ra, hiệu mẫu đã ký tại Tòa-án
Nay con trai ông ấy là ông Pierre BARDOU nối nghiệp
Hiệu giấy này đã được 450 cái Mề-day, 119 cái bằng vàng, 135 cái bằng Danh-dự.
62 lần được đánh Ngoại-hạng

Chủ lãnh-trung bán là: { Ở Toulouse, Bd de Strasbourg, số 72-74
J.Z. Paulhac { Ở Paris, Rue Béranger, số 21.
Lãnh-trung bán tại { Số 19 đường Bonnard, Saigon.
Đông-dương là ông } BOY LANDRY { Số 19 đường Francis-Garnier (Bờ-hồ
Hoàn-kiểm ngay gốc Dừa Ha-nội).

Bán lẻ: ở các hiệu thuốc-lá hoàn cầu.

Ai là chàng biết Giấy vấn thuốc lá JOB, là hiệu giấy tốt nhất. Giấy cháy được hết không có tàn giấy thật nhỏ tho, mà chế theo phép vệ-sanh rất cần mật.

Xưa nay kẻ đã hàng nghìn người làm mạo giấy JOB, vì giấy JOB là giấy tốt nhất trong thế-giới, nhưng bọn-biệt đã thừa các tòa-án, đã nghĩ-xử trọng phạt các nhà làm mạo rồi.

VẬY HÚT THUỐC HIỆU JOB

là bảo thủ sức khỏe
và lại là rèn mùi thuốc ngon.

Nhiệt là trong xứ Nam-kỳ. — Ít người nói rằng sự nóng nực vô quan hệ. Thiết là sự nóng nực nó chẳng làm cho mình đau đớn thời quá, song có nhiều người vì nó mà một mỗi trở nên loại-đọa, ăn uống không chừng, tiêu hóa chậm chạp. Vì vì thương bệnh hoặc ăn ngủ không toại thừa chi.

Hãy uống một hai hườn Pilules Pink trong bữa cơm, lúc trời nóng nực, thì vật thực sẽ dễ tiêu hóa mau lẹ luôn luôn. Hoàn Pilules Pink là một thứ thuốc khai-vị làm cho mau tiêu hóa vật thực và bổ căn bộ, giúp cho ngũ tạng lục phủ thanh vượng đương trừ cái chứng loại-đọa, một mồi.

PILULES PINK

(Bổ hoàn linh đơn)

Trong các tiệm thuốc có bán, có trừu tiếm thuốc của ông de MARI et LAURENS Pharmacie de Normale, Saigon.

Mỗi hộp giá là 3 quan 50; 6 hộp 17 quan 50.

NHƯƠNG NHÀ NỮ Y SĨ

(Chirurgiens — dentistes)

Bà Rose Lahille de Vincenzi và cô Taddy de Vincenzi làm nghề trồng răng cồ bằng-cấp y-viện thành Bordeaux ban. Bà Rose Lahille tiếp rước thân chủ mỗi ngày: sớm mai từ 8 giờ đến 11 giờ, chiều từ 3 giờ đến 5 giờ. Trồng răng và nhổ răng và các ngày lễ.

Trồng răng và nhổ răng nó nhiều cách kén Prothèse Bloc Huê-ký v. v.

Nhờ răng người lớn 5 \$, con nít 3 \$, bít lỗ răng hư từ 6 \$ sắp lên, trồng răng thường răng vàng và có dự đồ phụ tùng.

Đến nhà 33 đường Filippini, Saigon.

LỜI RAO

TẠI QUÁN Lục-Tính-Tân-Văn.

1° Ngọc-hạp 1916 thiết giá 0 \$ 20 (không phải 0 \$ 40).

2° Tiên-cân-báo-hậu thứ 8. 0 30

3° Tướng Lục-vân-Tiên ... 0 30

Thứ rượu này hay bỏ nguyên khí. Trừ hàn nhiệt, Thêm sức cho trai tráng, Đón ông và đón bà. Làm cho thân thể ngũ tạng lục phủ thanh. Giúp cho mau có con. Cách dọn rượu thuốc này nó làm cho trở nên một món thuốc nhưt hạng, tuy có dùng Quinquina làm cốt mề-day, chứ rượu này là một món khai vị.

Uống nó rất thanh tao, Mau thấy hiệu nghiệm hơn các thứ thuốc khác.

KHẢ KỲ

Muốn cho khỏi lăm-lac mà thiết hại cho chư qui khách thì hãng Dubonnet rao cho ai nấy hiệu rằng: Rượu hiệu Dubonnet này là rượu bỏ nguyên khí, có dùng thuốc Quinquina làm cốt mề-day thay mề-day cho bổ hiệu tại Nam-kỳ, và Bắc-kỳ, Trung-kỳ và Cao-mạn là

Hãng BERTHET, CHARRIÈRE và CÔNG-TY đường Kinh-lập, mề-day số 68, SAIGON

Thuốc điều hiệu này Bao xanh, đã to mà lại vẫn chắc. — Có dân

Hãng BERTHET, CHARRIÈRE và CÔNG-TY
CHỖ VÀO XỨ BÁN
ở đường Kinh lập môn mề-day số 68, SAIGON

HÀNG BÁN RƯỢU HIỆU

DENIS FRÈRES

LẬP RA TỪ NĂM 1862 — NHÀ NGÁCH TẠI
HAIPHONG, BORDEAUX,
SAIGON, HANOI

Hàng DENIS FRÈRES trừ savon hiệu « Bonne Mère » là thứ sa-bon tốt hơn hết các thứ khác.

Còn ai ưa dùng thứ rượu bỏ, thường gọi là Quinquina thì hãy mua thứ rượu sau này:

Một là « Toni Kola Seerestat ».

Hai là: Saint Raphaël Ducos.

Hàng này cũng có bán tử sắc tốt và chắc lắm, hiệu là tử « Dubois Oudin ».

Còn ai hay hút thuốc Cigares thì mua thứ Cigares El Conde thì là sẽ ưa nó vì giá đã rẻ mà lại mùi nó ngon ngọt nữa.

Hàng này có bán đủ thứ rượu tốt xin kể sau này:

Rượu chắc trắng và chắc đỏ trong thùng và chiếc ra và Rượu Champagnes — Vve Clicquot-Ponsardin.

Roederer.

Moët et Chandon.

Rượu Tisane de Champagnesupérieure: B. et S. Perrier.

Rượu Tisane extra: Marquis de Bergey.

Hàng này cũng có bán thuốc gói và thuốc vẫn rồi hiệu Le Globe và giấy hút thuốc kêu là « Nil » có thứ, rượu kêu là: vieille Eau-de-vie Dejean, Rhum Negrita.

Liqueurs và cognacs Marie Brizard, và Roger.

Bière Gruber và Bière Lorraine. Rượu Madère, Malaga và Muscat de Frontignan Rivoire.

Có bán máy viết hiệu Remington và các thứ đồ phụ tùng.

Cũng có trừu các thứ hộp quẹt Đông-Dương, và ngoài Bến-thủy, gần Annam và ông quẹt Hà-nội (Tonkin) nữa.

Ai muốn hỏi giá thì viết thư như vậy.

Maison DENIS FRÈRES, SAIGON

CÓ MỘT NHÀ NAY CÓ QUYỀN
THAY MẶT CHO NHÀ ĐỐC SÚNG VÀ LẠM XE MÁY
TẠI THÀNH St-Étienne

Mà thôi

Hàng F. MICHEL, CAFFORT Successeur
Cố Bán SÚNG
Đủ thứ và đủ kiểu. Bì,
THUỐC, ĐẠN, XE-MÁY, ĐỒNG-HỒ
và đồ NỮ-TRANG. Đồ đã tốt lại giá rẻ
Lục-Châu muốn mua vật chi thì xin để thư như vậy;
M. F. MICHEL, CAFFORT Successeur, 36 rue Catinat. — SAIGON.

Lời tự thuật của một người đi du lịch

(Récit d'un touriste)

Trong buổi tôi đi du lịch xa này sang xe lửa tôi hay xài thuốc diều không biết bao nhiêu mà kể.

Tôi hát đã thử thuốc bán các nơi, đây có thể thuốc diều Cigarette Diva thiết ngon hơn hết, hát nó không khô cổ và khỏi sanh bệnh hoạn, vì thuốc này không có nhưa như các thuốc kia, khỏi nó thơm tho và diệu lắm.

Có bán trong các tiệm bán đồ tạp vật (épicerie) và trong các quán café.

RƯỢU THUỐC HIỆU LÁ QUINA GENTIANE

Của Tu-viện Saint-Paul bảo chế. Là một thứ rượu bổ làm cho con người đứng trường thọ. Những người nào muốn đứng trường thọ và chống khi nào vương mang bệnh hoạn chi, thì phải uống thứ rượu Quina Gentiane này mỗi ngày 1 ly nhỏ trước khi ăn cơm.

Thứ rượu bổ này bảo chế đã đứng hơn 60 năm rồi bởi vậy ông Dom Manoei là thầy tu tại YAbbaye de san-Paulo viện.

Trong cả hoàn cầu đều đứng nó và các danh sư đứng đứng nó mà cho bệnh nặng. Nhờ là các xé nông vực thì hay dùng nó.

Có bán trong các tiệm hàng xén.

XIN HÃY ĐẾN THỬ XEM... HAU LAM I MA HUY KY CANG

TIỆM MAY

NGUYỄN-HỮU-SANH

ở gần ga xe lửa Cầu Ông Lãnh

Máy đủ các kiểu áo-xiêm quần, dài, và y-phục Âu-châu (palote) theo theo thời.

Có bán sẵn, vải-bê, tơ-lụa, kiểu mới bông-là. Lụa-lông Hắc, Chàm-châu Tàn, cũng hàng Tây, hàng Nhật-hồn, các màu sắc.

Vân, Nho, Xuyên, Lành, Trung-buê, Nhượn Gia-dung, thật tốt!

Thơ, tuồng, truyện, Quốc-ngữ bán sỉ và bán lẻ vãn vãn!!!
Nếu chủ-qui-vị, muốn hỏi kiểu dễ chi, xin viết thư đề:

Mme NGUYỄN-HỮU-SANH,
110, Quai de Belgique Cầu Ông Lãnh,
SAIGON.

ÔNG LÊ-VĂN-VÔ

Là Lương-y cựu nhà-nước, học tại Hàng-lâm-y-viện bên tây (Agher) đã có coi các nhà thương bên tây và Annam được 35 năm. Trị đã chứng bệnh trong nước Nam. Ai muốn uống thuốc xin tới tại nhà ở Bakhro, đường Paul Bari số 43, ngang rạp hát của ông Đốc-phủ Kiệt.

TẠI NHÀ IN
ÔNG F.-H. SCHNEIDER
7, Boulevard Noredom
SAIGON

Lectures Françaises

Ông CARRERE

SOẠN

Gồm nhiều chuyện hay và có ích.

Trước hết nói về nước Lang-sa sơ khai cho đến lúc thành trị bây giờ, sau hơn một trăm bài đủ các thứ chuyện khoa ngôn ngữ.

Giá..... 1\$ 00
Tiền gửi..... 0 10

Tại nhà in ông F.-H. SCHNEIDER
7, Boulevard Noredom.—SAIGON

NAM VIỆT SỬ KÝ, chữ Langsa ba quyển.

1. Sơ khai nước Annam.
2. Đời nhà Ngô tới Nguyễn.
3. Đời Nguyễn tới Đại-pháp.

Giá mỗi cuốn..... 0\$ 35
Tiền gửi..... 0 04

HÃY HỎI THỨ HỘP QUỆT

HIỆU NÀY

LÀ THỨ TỐT HƠN CÁC THỨ KHÁC

Tại nhà in ông F.-H. SCHNEIDER
7, Boulevard Noredom.—SAIGON

CÁCH LÀM BÁNH VÀ MỨC. — Dạy nhiều món rất khéo, bìa vẽ đẹp.

Giá..... 0\$ 40
Tiền gửi..... 0 04

PHẢI UỐNG THUỐC BỔ VÀ TRỊ ĐAM THIẾT HIỆU LÁ

ELIXIR TONIQUE ANTICLAIREUX

Của ông lương-y GUILLIE

Từ tám mươi năm nay thuốc ELIXIR có chế đường của quan lương-y Guillie lấy làm thần hiệu trong những bệnh HƯ PHẾ, đau trong TÍ VỊ, đau nơi TRÁI TIM, ĐAU GÂN, ĐAU MINH, RẾT VỎ DA, hoặc CHÓI NƯỚC, BỊNH KIẾT, BỊNH HO DẠI, BỊNH CÚM, GHỀ GHỀ, NGOÀI DA và bệnh có TRÙNG LẠT TRONG BỤNG.

Ấy là một thứ THUỐC XỔ RỄ TIỀN và rất hiệu nghiệm làm cho HUYẾT RA TÍNH KHIẾT. Những bệnh gốc bởi ĐAM hay là MẬT phát ra thì uống nó hay lắm.

Bất kì thuốc trị đăm nào mà không có dấu ký tên PAUL GAGE thì chớ dùng.

LẠI CÓ MỘT THỨ

THUỐC HOÀN XỔ

nếu cũng rất trong thứ Elixir Tonique Anticlaireux của quan lương-y Guillie.

Chính chỗ trữ thuốc này là nhà: PAUL GAGE FILS, nhất hạng bảo chế y sanh, đường GRENELLE ST GERMAIN môn bài số 9, ở tại đô thành PARIS.

VÀ TRONG CÁC ĐƯỢC PHÒNG ĐỀU CÓ BÁN

KHOẢN CHẤT THUY

(Nước suối kim thạch)

VICHY

PHÁP-QUỐC-TUYÊN

VICHY CÉLESTINS

Có bán ngay tại đây. Trị bệnh đau Thận, đau đầu, đau răng, đau Phong — Phlegm-lâm-bệnh (kể) — Đau mẩy chỗ thắt-lườn.

VICHY GRANDE-GRILLE trị bệnh đau gan và bệnh đăm.

VICHY HOPITAL trị bệnh thương ti, trường nhiệt.

Hãy coi chừng đồ giả mạo, khi mua phải chỉ cho đúng thứ nước nào mình muốn dùng.

VICHY-ÉTAT ĐIỀU TẾ

SEL VICHY-ÉTAT là muối tự nhiên trong nước suối kỳ mà ra. — Có hộp và có vỏ.

PASTILLES VICHY-ÉTAT mỗi khi ăn cơm rồi uống chừng 2, 3 hoàn thì dễ tiêu hóa.

COMPRIMÉS VICHY-ÉTAT dùng để cho mình dọn nước xít (môi-khi-chất).

DĨA HÁT AN-NAM BẮC-KY CAO-MÊN KHÁCH, LANGSA, vãn vãn

DĨA CỨ SẼ ĐỔI DĨA MỚI ĐƯỢC

Xin hỏi cách thức

NƠI HÀNG

Berthel, Charrière và Công-Ty

ở đường Kinh-lấp, môn bài số 68

SAIGON

Phải nói cái nhãn hiệu DISCOBOL trên các máy nói Pathé, ấy là thiết hiệu là chế tạo các máy ấy.

Le Directeur-Gérant : F.-H. SCHNEIDER

Certifié l'insertion.

Saigon, le 19

Vu pour légalisation de la signature

de M.

Saigon, le 19

Le Maire de la Ville de Saigon

Saigon — Imp. F.-H. SCHNEIDER